

مرکز مدیریت حوزه‌های علمیه

بسمه تعالی

امتحانات پایان سال - خرداد ۱۳۸۹

پاسفنامه مدارس قم

معاونت آموزش

اداره امتحانات کتبی

پایه :	۴	موضوع :	قرآن ۴
تاریخ :	۸۹/۳/۲۶	ساعت :	۱۰/۳۰

نام کتاب: برگزیده تفسیر نمونه، جلد سوم، بر اساس محدوده اعلام شده

یک سؤال اختیاری است، در صورت پاسخ به همه به سؤال آخر نمره داده نمی‌شود - هر سؤال ۲ نمره

* «حتی إذا بلغ مغرب الشمس وجدها تغرب فی عین حمئة ووجد عندها قوماً قلنا یا ذا القرنین ...» (کهف: ۸۶) ۶۰ (ع: ۱ د: ۲)

۱. با توجه به کلمه «حمئة»، زمینی که ذوالقرنین به آن رسید، چگونه بود؟ چرا؟

دارای لجنزارهای فراوان بود، زیرا «حمئة» به معنی گل سیاه بدبو و به تعبیری لجن است و ذوالقرنین هنگام غروب آفتاب احساس می‌کرد خورشید در لجنزار فرو می‌رود.

* «یا یحیی خذ الكتاب بقوة» (مریم: ۱۲) ۷۶ (ع: ۱ د: ۲)

۲. أ. مقصود از کتاب چیست؟ ب. مراد از «گرفتن با قوت» چیست؟

أ. تورات. ب. با قاطعیت هرچه تمام‌تر تورات را به اجرا گذارد و به آن عمل کند و در راه گسترش آن از هر نیروی مادی و معنوی و فردی و اجتماعی بهره گیرد.

* «ما أنزلنا علیک القرآن لتشقی» (طه: ۲) ۱۰۶ (ع: ۱ د: ۳)

۳. شأن نزول آیه فوق را بنویسید.

پیامبر(ص) پس از نزول وحی و قرآن، بسیار عبادت می‌کرد به ویژه در حال ایستاده؛ چندان که پاهایش متورم می‌شد. آیه نازل گردید و به پیامبر دستور داد که این همه رنج و ناراحتی بر خود تحمیل مکن.

* «واتالله لاأکیدن أصنامکم بعد أن تولوا مدبرین» (انبیاء: ۵۷) ۱۷۴ (ع: ۲ د: ۳)

۴. أ. «کید» به چه معناست؟ ب. مقصود حضرت ابراهیم(ع) از آوردن جمله فوق چیست؟

أ. کید به معنی طرح پنهانی و چاره‌اندیشی مخفیانه است.

ب. مقصود حضرت ابراهیم(ع) این بود که به آنها بفهماند سرانجام از یک فرصت استفاده خواهم کرد و آنها را درهم می‌شکنم.

* «ثم لیقضوا تفتنهم ولیؤفوا نذورهم ولیطوؤوا بالبت العتیق» (حج: ۲۹) ۲۱۳ (ع: ۱ د: ۲)

۵. أ. «ثم لیقضوا تفتنهم» اشاره به کدام یک از مناسک حج دارد؟ ب. چرا به کعبه «بیت العتیق» گفته‌اند؟

أ. اشاره به برنامه «تقصیر» دارد که از مناسک حج محسوب می‌شود.

ب. ۱. چون خانه کعبه از قید ملکیت بندگان آزاد است و در هیچ زمانی جز خدا مالکی نداشته است. ۲. یا این که عتیق به معنی گرامی و گرانبهاست که این معنی هم در خانه کعبه به روشنی دیده می‌شود. (توجه: ذکر یک وجه کافی است)

۶. أ. «فردوس» (مؤمنون: ۱۱) به چه معناست و برای چه کسانی می‌باشد؟ ب. مقصود از «قرار مکین» در آیه شریفه «ثم جعلناه نطفة فی قرار مکین» (مؤمنون: ۱۳) را بنویسید. ۲۴۳ (ع: ۲: د: ۱)

أ. فردوس به معنی بهشت برین و برترین باغ‌های بهشت است که مخصوص مؤمنانی است که دارای صفات مذکور در آیات ۲ الی ۱۰ سورة مؤمنون هستند.

ب. اشاره به موقعیت خاص رحم در بدن انسان است که در محفوظ‌ترین نقطه بدن جای گرفته است.

۷. خداوند در سورة «نور» با چه شرایطی زنان سالخورده را از حکم حجاب استثنا کرده است؟ ۳۱۵ (ع: ۱: د: ۲)

۱. به سنی برسند که معمولاً امید به ازدواج ندارند؛ به عبارت دیگر، جاذبه جنسی را کاملاً از دست داده‌اند.

۲. در حال برداشتن حجاب، خود را آرایش نکنند.

* «والَّذِينَ إِذَا أَنْفَقُوا لَمْ يُسْرِفُوا وَلَمْ يَقْتُرُوا وَكَانَ بَيْنَ ذَلِكَ قَوَامًا» (فرقان: ۶۷) ۳۵۲ (ع: ۱: د: ۲)

۸. أ. اسراف، اقتار و قوام را توضیح دهید. ب. آیه فوق بر چه مطلبی تأکید کرده است؟

أ. اسراف آن است که بیش از حد و در غیر حق و بیجا مصرف شود. اقتار آن است که کمتر از حق و مقدار لازم بوده باشد. قوام به معنی عدالت و استقامت و حد وسط میان دو چیز است.

ب. سخن را بر روی کیفیت اتفاق متمرکز کرده است و اصل اتفاق را مسلم گرفته است.

* «وَأَوْحَيْنَا إِلَىٰ مُوسَىٰ أَنْ أَسْرِ بِعِبَادِي إِنَّكُمْ مَتَّبِعُونَ فَأَرْسِلْ فِرْعَوْنَ فِي الْمَدَائِنِ حَاشِرِينَ إِنَّ هَؤُلَاءِ لَشَرِّ ذِمَّةٍ قَلِيلُونَ» (شعرا: ۵۲ و ۵۳ و ۵۴) ۳۷۴ (ع: ۱: د: ۳)

۹. أ. «شرذمه» به چه معناست؟ ب. «فرعون» می‌خواست با گفتن «إِنَّ هَؤُلَاءِ لَشَرِّ ذِمَّةٍ قَلِيلُونَ» چه چیزی را بیان کند؟

أ. شرذمه در اصل به معنی گروه اندک و باقیمانده چیزی است (همانطوری که به لباس پاره پاره «شرادم» گفته می‌شود، پس علاوه بر معنی اندک بودن، پراکندگی هم در مفهوم آن می‌گنجد).

ب. فرعون با این تعبیر می‌خواست عدم انسجام بنی اسرائیل را (علاوه بر کمی لشکر) مجسم کند.

۱۰. برای اینکه سلیمان، میزان عقل و درایت ملکه سبأ را آزمایش کند و مقدمه ایمان او به خدا را فراهم کند، چه کاری انجام داد

و عکس العمل ملکه سبأ چه بود؟ ۴۳۰ (ع: ۱: د: ۲)

دستور داد تخت او را که حاضر ساخته بودند، دگرگون و ناشناس سازند که مشخص شود آیا متوجه می‌شود یا از کسانی است که هدایت نخواهند شد.

ملکه سبأ در جواب گفت: گویا خود آن است (یعنی اگر منظور سلیمان از چنین مقدمه‌ای آن است که ما به اعجاز او پی ببریم ما قبل از این با نشانه‌های دیگر از حقانیت او آگاه شده‌ایم).

۱۱. چهار درس از درسهای آموزنده اصحاب کهف را بنویسید. ۵۷ / کهف ۸۲

۱. اهمیت پیدا کردن رهبر دانشمند. ۲. سرچشمه گرفتن جوهره علم الهی از عبودیت. ۳. آموختن علم برای عمل. ۴. عجله نکردن در امور

(بسیاری از امور نیاز به فرصت دارند). ۵. عجلولانه قضاوت نکردن در رویدادهای خوشایند و ناخوشایند. ۶. اعتراف به واقعیتها و پذیرش آن. ۷.

صحیح نبودن مشغولیت انسان به خودآزمایی تا آخر عمر. ۸. آثار ایمان پدران برای فرزندان. ۹. کوتاه شدن عمر به خاطر آزار پدر و مادر. ۱۰.

دشمن بودن مردم نسبت به چیزی که بدان جاهل اند. ۱۱. آداب استاد و شاگردی.